

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з виплатою двічі
в тижні 5½ доларів, або 10
рублів; з виплатою що субо-
ти 4½ доларів, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5½ год. по полудні.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в саїжі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише напередні застереження.—

Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

З'їзд парламентарних і соймових представників Австрійських Русинів.

(Δ) Вчора відбули ся наради парламентарних і соймових представників Австрійських Русинів (з Галичини і Буковини). На запросини голови укр. руского клубу державної ради п. Ю. Романчука зіхали ся члени палати вельмож і Галицького сойму, послы укр.-руского і буковинсько-руского клубів, а також послы укр. руск. клубу Галицького сойму і буковинсько-рускі соймові послы.

А іменно прибули на сей з'їзд:

1) члени палати вельмож: Г. Е. митрополит Гр. А. Шептицький, Г. Е. єпископ К. Чехович і радник двору проф. др. І. Горбачевський (п. Володислав Федорович оправдав свою неприязню обложною недугою). З Галицьких соймових членів прибув також Преосв. Єпископ станіславський др. Гр. Хомишин. З послів укр. руского парламентарного клубу явили ся: Вячеслав Будзиновський, др. Лев Бачинський, Тит Войнаровський, др. Станіслав Дністрянський, др. Микола Лагодницький, др. Євген Левицький, др. Кость Левицький, др. Теофіл Окуневський, Стефан Оні-

шкевич, Михайло Петрицький, др. Євген Петрушевич, Юліян Романчук, Тимотей Старух, др. Данило Стахура, Йосиф Фоліс, Григорий Цегляньський.

З руских послів галицького сойму прибули: Лазар Винничук, Парло Думка, Іван Кивелюк, др. Іван Макух, Іван Сандуляк, Михайло Содомора і Антін Старух.

Явили ся також рускі послы буковинські до держ. ради і сойму: Миколай Василько, Филімон Калитовський, Артур Малик, Теодор Левицький, Бротей Пігуляк і др. Смаль-Стоцький.

Наради відкрив вступною промовою про ціль з'їзду пос. Ю. Романчук. Провідником нарад вибрано члена палати вельмож і віцемаршалка Галицького сойму Г. Е. митрополита Гр. А. Шептицького. Наради розпочали ся в комнатах «Рускої Бесіди» о год. 11. перед полуднем і тривали до год. 1½2., а відтак від 4. до 7½ по полудні. Предметом нарад було сучасне політичне положення австрійських Русинів в державі і в обидвох краях, в Галичині і Буковині. Над тим переведено широку і основну розправу, в котрій вказувано, що Русини мимо свого значного числа в державі не займають належного їм становища і не мають заперученої основними законами рівноправности. Обговорювано та-

кож відносини Русинів в державній раді в обох краєвих соймах, відносини Австрії до Угорщини і справу прилуки Боснії й Герцоговини, при чім порушено також заграничну політику і сучасне заграничне положення і на основі переведеної розправи постановлено видати заяву, котра має міродатним чинникам пригадати і пояснити домаганя Русинів і їх положення. Для укладу сейї заяви вибрано окремих комітет, до котрого ввійшли: радник двору др. Горбачевський як представник палати вельмож, др. Євген Левицький як представник укр.-руск. парламентарного клубу, др. Кость Левицький як представник укр. руского соймового клубу і др. Степан Смаль-Стоцький віцемаршалок буков. сойму і п. Романчук як референт. Підчас полудневої перерви комітет сейї зредагував заяву, над котрою ще переведено розправу на пополудневім засіданні і ухвалено.

На згаданім з'їзді були отже зібрані представники палати вельмож і галицького та буковинського сойму (не брали участі лише др. Трильовський, котрий не належить уже до укр.-руского парл. клубу і соціал-демократ. послы Вітик і Остапчук).

Г. Григоренко.

Вона письменна.

— Ось їй Богу, ха, ха, ха, що вона у книжку чита, ха-ха-ха!.. Ось їй Богу, що чита, хрест мене побий, гоойда! — сипала, як намистом, живо та дрібно, навів в реготом, аж злегенька слина бризкала з рота, товстоморденька та червона, як спіла ягода, Катря Москалівна меж гуртом дівчат на гойдалці у неділю, то підлітаючи, як на крилах, у гору, то падаючи, як камічки, у низ.

— Та бре-е-ешеш, та не брешеш, б-брехня, та годі!.. — посипались з усіх боків довгі, короткі, товсті, тонкі голоси, наче краплі дощу на стріху залізну і в їх чули ся і дивовижа і глузування і нерозуміння, і може, трохи з ненависти, чорної, як саж.

Катря почала запислягаться:

— Щоб мені крізь землю провалитись, ха-ха-ха, щоб мені під вінець не підійти, коли брешу, щоб мені Василя не побачити, ха-ха-ха, чита, їй Богу, що чита вона у книжку го-ой-да!

Тільки за тими ха-ха-ха, що як дівоньки дзеленчали, та з розмахом гойдалки не можна було добрати кінця.

— Та ти бо справді скрізь брешеш! — виступила зза стовна гойдалки суха як деревце, що не прийнялось, Мокрина Ковалівна з жовтим волоссям (як локшина висіло по обидва боки висмякавши ся з коси) — сказала і скривила губи так, наче чогось гіркого наїлась. Вонаж ніколи нікому ні в чому віри не їняла.

Катря скіпіла, так почервоніла, аж до волосся, аж вуха та віка їй стали червоними і затремтіли, і скрикнула:

— Брешу? ну то ходім!

Вона смикнула ся як обірвана витка, гепнула з гойдалки, аж тая високо в гору одскочила і мотузки перекрутились, і побігла а за нею Мокрина і кількох дівчат, кричучи: „А ну, ну!“

Вони побігли городами до білої хати старости Конона Короленка, що стояла на краю села; тільки вона одна на все село була з тесовим ганком, а город був обгороджений кругом тинком. Дівчата, що спершу бігли з гуком і реготом, тепер побігли лекше, підтанцювуючи навспинячки, тримаючи пучки коло рота, щоб їх не чуть було, наче сніг, що мягко падає і мягко стеде, а як добігли до тинка — і зовсім замовкли і всі разом пали, наче жовтий лист в осени, і.. вічирк..

Коло хати був вишневий садок. Вишнєне потроху одцвіталося і маленька, маленька стежечка, що трава все хотіла зайняти, та ноги людські їй давили, то вона одвернулася і дала місце широкому листячку подорожника, була вкрита по краєчках білими, пахучими смужками. Увесь час летіли тії біленькі точечки, та ще богато їх на деревах зосталось, так що вишні стояли, як білі хмари, тільки злегка рожевіли на сонці, що вже спустило ся як раз врінець із ними та обливало їх своїм червоним сьвітом, запалюючи разом і темні стовпи їх червоним золотом. В горі на небі творилося чудо: де не вzialись, збіглись хмарки дуже тоненькі, як пера, блискучі, як ерібло, як дрібна, рибяча луска і віялись і розлягались і вдови і вширш і мінялись, коли з низу поступав до їх вогонь сонця, а ще вище небо все голубіло і темнішало.. Ось з другого боку неба, ліворуч, шугнуло зелено-бліде пасмо, і змішавши ся разом з голубим та червоним, пожовкло як гвоздики, а далі посивіло, як голуб сизокрилий, коли се хтось став кидати по небу рожевими трояндами.. На тімже

боці, де сонце ховалося, все держало ся червоне сяєво і в тому сяєві помалу, помалу ходила по садочку вся серед квіток од вишнєня, наче обведена ними, як каблучкою, дівчина з сухеньким довгообразим обличчєм, нахиленим до книжки такої старої і засмальцованої, що й карток у їй не можна було розліпити. Обличчє нахилалось так низько, що ясніли тільки її товсті коси, завязані кругом голови та чорні брови на білому круглому чолі. Білі, вишневі листочки сипались їй раз у раз на голову, вона того не помічала. Вона в голос читала з книжки: „земля вища не рівна, як стіл, а ссарообразна“.. Вона все збивалась на сьому слові: „сарообразна, як..“

Ні, дівчата не могли більше витримати; вони порскнули в реготу, скільки не держали „роти руками. Почуло ся: „Тшррр“..

Дівчина зомліла на місці, підвела, свої довгі вії і перелякані сірі очи, що заблищали проти сонця, а уста її так і зостались на пів одкритими.. Через хвилину вона, притуливши свою мягку книжку до грудий, зникла в хаті як наляканий соловейко в гаю.

Дівчата з смішкками розбіглись, балакаючи поміж себе.

— Га, хоче розумнійшою від нас бути! — як ножом різнула Мокрина.

— І яка нудна ся Оксана, як крейда, наче в неї крові нема, — брикаючи високо босою ногою, сказала наслідок Катря, виявляючи тую думку, що у всіх у голові снувалась, — наче з ниток полотна наткала: — тут весна на дворі, тут пісня, тут парубки — ха-ха-ха!.. а вона книжки.. тьху на тебе. Ану, хто швидче?.. По-о-бігла!.. По-о-бігли!..

(Дальше буде).

Огляд часописий.

(„Рідний Край“ про г-ра Льва Н. Толстого).

Нашій суспільності добре відоме ім'я, а також і твори великого письменника-повістяр Льва Толстого, котрий попри те хоче бути також учителем і реформатором життя. Отже на ній справджує ся, що не все в парі ходить теорія і практика, те що й такі реформатори інакше говорять і пишуть а інакше роблять. Видавана українською письменницею Оленою Пчілкою в Києві часопись „Рідний Край“ подає цікавий погляд на поступоване в практиці г-ра Л. Толстого і наша суспільність, читаючи про недавній ювілей, яким прославлено великого повістяря, погляне також з цікавістю на відворотну сторону медалю. Тимто наводимо сю статю д. Олени Пчілки.

Граф Лев Николаєвич Толстой і чернігівський селянин.

Наша часопись ніколи не хлила ся з великим пошанованєм перед Л. Толстим. Навіть під час его торішнього свята, коли по всій Росії греміла ему, всіма голосами, бучна та звінка хвала, — „Рідний Край“ (в ч. 29 ім за 1908 р.) зазначив свій зовсім неприхильний погляд на Л. Толстого. Відзначивши заслугу его, яко творця повістяря, великого майстра слова, ми вказали се, що на нашу думку, варте було догани. Ми говорили, що „великий художник“ завжди був при тим, яко проповідач, яко учитель життя, великий лицемір. Учавши правди євангельского життя, учавши, що власне ділом, самим житєм, треба доказувати свою віру, Толстой увесь вік жив не так, як учила его проповідь.

Справді, учти віри в братерську рівність — і зоставити ся паном-графом; проповідувати потребу найпростішого життя — й жити самому серед розкошів вельможного гнізда: учти, що найменше владане землею єсть „великий гріх“ — і владати десятками тисяч десятин землі; учти „непротівлення злу“ — й сажати в тюрму своїх Яснополянців за якусь то жартливе стріляне біля графского садка; уважати, що всяка художня література єсть пуста й навіть шкідлива річ — і при тим видавати десятками тисяч свої романи й оповідання, прикриваючи ся тим, що се все, (хоч і з відома авторового), робить его сім'я, — хібаж се все не лицемірство? Велике, безсоромне лицемірство.

Одною з таких же лицемірних ознак була завжди чутка, що йшла з толтовского дому, — ніби то граф Лев Николаєвич охоче міняє ся думками, — в розмовах і листах, — з усіма охочими почути его слово, з усіма людьми-братями, хоч би то були люде найпростійші.

Маємо доказ, що така чутка не правдива і що Лев Николаєвич волисть прорікати свої слова, устно й листовно, лише доти, доки се его забавляє. Колиж его бесідники стають ему хоч трохи неприємними, коли они виявляють не саме тільки набожне пошановане до „великого учителя“, а насмілюють ся підходити до него з критикою его науки й повоження, то євангельский апостол почина поводитись як граф супроти грубіяна мужика — і тобі „братові“ нічого иншого не зістає ся, я „убирати ся вонь“.

Доказом сього єсть невеличка, але проречиста історія, що стала ся між Львом Николаєвичом і чернігівським „мужиком“. Історію ту ми чули від сьогож таки селянина, козелецького повіта, Є. Копила. Належить він до людей вже „грамотненьких“, де що читав, де про що м'ркує, сягаючи думкою в обладу чогось висшого, змисленого. Шукаючи правди думки й життя, козелецький селянин Є. Копил почав писати листи до „великого учителя“. Ми читали ті листи й відповіді на їх. Листи Є. Копила були довгі, показуючи велике зацікавлене питаннями віри, життя людского; виявляла ся в них і незгода де в чому з писанем Толстого: вказувала ся в них деяка суперечність „віроученя“ Л. Толстого. Листи Льва Николаєвича були навпаки — надто короткі, сухі, уявляли собою загально-поучаючі

вислови: „любите Бога, питайте братскія чувства ко всімъ людямъ“ и т. д. Може то й не має особливого значеня, але всеж треба сказати, що й зверхній вигляд графових листів був якийсь дуже вже недбайний: инколи се був клаптичок одіраного паперцю, дуже неохайно обляпанний чорнилом. Траплялось нам бачити инші листи графові, — они були писані далеко чепурнійше й уважнійше, ніж сей лист до мужика. І ся неоднаковість кидала ся в очі.

Не заходившись порожнюватими листами Толстого, Євмен Копил поїхав до него в Ясную Поляну. Напосідливий, бачите, чоловік! Об, тим, він і ранійш загожував таким же способом свої духовні питання: колись, на такий же зразок, Є. Копил їздив на розмову до отця Івана Кронштатского. Чудновато оно виходить се бажане побачити ся з двома такими супротивними „учителями“ думки й життя, як І. Кронштатский і Л. Толстой, — але так було!...

Отже вибрав ся Є. Копил до графа. Що до материяльного боку такої подорожі, то може она й не була великою жертвою з руки д. Копила, бо по своєму стану належить він до селян не зовсім бідних, має земельку і здаєть ся, не так то бідувє. Він з гурту так званих „хазяйственних селян“, однак на погляд живе зовсім по простому, ходить у селянській свитці й т. д.

Про свою подорож Є. Копил розповідає так:

Прибув він на стацию й пішов до Ясної Поляни пішки (бо се всього 3 верстві від стациї). Роздививсь на вельможну оселю з величезним садом і парком. Зайшов у „людську“. Там слуги сказали, що пани саме обідають; треба пождати, а потім про него „доложать“. Поки се та те, сіли грати в карти, — Є. Копил з графскою челядю, — в якусь „народну“ гру. Пани пообідали, в свою пору було доложено про гостя — і Є. Копила кликнуто до графа в кабінет.

— Однак, ви сердитий! — сказав граф, згадуючи про Копилові листи. Далі Лев Ник. став говорити про Божу благодать та всемогутність і т. и. Гість же хотів говорити про речі ближчі до тої житєвої справ, що клопотала его думку. Гість спитав графа, як він думає про те, — чи можуть бути між людьми „сословія“, громадскі різнощі, чи, навпаки — повинні всі люди бути зовсім рівні? Граф одповідав дуже жваво, що, звичайно, всі люди між собою рівні і ніякого розділу на инші стани між ними не повинно бути; треба щоб вони були братами й тільки. — А на щож ви називаєте себе графом, пишете сей титул на своїх книжках, коли так? — спитав гість (говорючи з графом, звичайно, по руському). — Як? відповідав граф! — ні, я не пишу свого титула. Ось бачите! — І він почав шукати якоїсь то своєї брошури, де не було написано титула. Тимчасом гість побачив велику книжку з творами Толстого й з написом „Сочиненія графа Л. Н. Толстого“. А сеж що? — сказав гість, — хібаж подоба, коли ви все говорите про рівність, так одрізнати ся? — Граф розгнівав ся й жваво вийшов у другу хату, не сказавши більш ні слова.

Через короткий час прийшов Гусєв (ближкий до графа пан) і сказав гостеві, що він може собі „отправлять ся“, би граф більше не вийде. Гість просив, щоб ему дозволили хоч переночувати у дворі, — бо вже настав вечер, — але Гусєв намагав ся, щоб гість заразже ішов собі геть. І забрав ся й пішов назад на залізницю.

Прибувши до дому, Є. Копил написав Толстому, з поводу того „свіданія“, лист, доволі різкий. Граф казав написати відповідь, що він має „добрыя чувства“ до Копила і радить теж і ему бути добрим. Дій Копил знов пише, все викладаючи свої думки і дорікаючи графові, що він хоче поводитись не як рівний брат з рівним, а як великий пан з „мужиком“. Наслідком всього було те, що граф далі казав одіслати всі листи Копилова назад. До того пакета

було приложено записочку від А. Толстой, що „Лев Никол. Ваших писемъ не читаетъ“.

Отим кінчила ся знайомість і всі розмови „великого учителя“ з напосідливим селянином...

Се щось зовсім инше, аніж те, що пишуть про великодушне єднане графове зо всіма, хто до него вдаєть ся.

О. Пчілка.

Політичний огляд.

Заграниця.

З нагоди річниці уродин німецкого цїсаря, що випала майже рівночасно з кінцем англійских виборів, порушив г-р. Вольф-Метерлін, заступник німецких інтересів в Англії на торжестві німецкої колонії в Лондоні справу напастий лорда Balfour'a і лорда Betsford-a на німецку державу. Німецкий амбасадор підніс наперед брак всякої охоти до заборів і жадоби слова зі сторони Німеччини і заявив, що бажав оно лише найти ринки для збутя своїх товарів та навязати торговельні зносини. Се є властиве значінє хибно пійнятої всесвітної політики Німеччини. Коли Німеччині прийде ся піти колись поза море, то се буде лише вислідом єї змагань і потреб, які одначе не будуть грозили нікому. Щоби наших інтересів на мори і в віддалених землях відповідно боронити, будемо фльоту за прикладом наймогутнійшої морської держави Англії, не маючи самі претенсій бути наймогутнішими на мори. Океан є свободний і після понятя всіх цивілізованих народів не належить він виключно до одной держави. Ми не бажемо панувати на мори, але хочемо здобути відповідну повагу з огляду на наші торговельні і колоніяльні інтереси. Хотяй сю заяву, яка годить ся вповні з політикою зближеня до Англії Бетмана-Гольвега, прийняла англійска печать прихильно і м'глоб улекшити ліберальній більшості в Англії єї становище, то одначе ледво можна сподівати ся, чи буде она мала який практичний успіх через те, що остання виборча тактика уніоністів нагромадила серед англійского народу надто багато недовіря вглядом Німеччини.

Турецкі офіціальні круги заперечують поголоскам про западліві воєнні приготовлення але мимо сего англійска печать піддержує сї поголоски подаючи, що другий турецкий корпус в Соліни готов до війни. Отже мимо всего можлива вносити, що Туреччина хоче бути готова на всякий випадок супроти Болгарії, де уми вельми розбурхані останнім вироком смерти на македонских повстанців болгарской народности та супроти Греції, де заворушеня стоять в тісній звязи з кретийским питанням. Також в Сербії вважають положене і відносини між Туреччиною а Болгарією і Грецією напруженими, отже готовлять ся на всякий випадок до оборони своїх житєвих інтересів. Болгарскі часописи доносять знов, що з огляду на турецкі воєнні приготовлення на болгарській границі приготовляє ся мобілізація адриянопольского корпуса.

Вісти о проєктованім зближеню між Австро-Угорщиною і Росією викликало за границею великий переляк. Сербскі часописи атакують остро г-р. Еренталя, заявляють, що таке зближене є неможливе після прилуки Босни, що Росія не дасть ся втягнути до спільного діланя з Австро-Угорщиною. В Черногорі виступають рівнож остро проти зближеня між обома державами і заявляють, що боснійске питання порішить доперва велика війна, яка готовить ся. В Болгарії думають, що таке порозуміанє мүсілоб рішучо вплинути на балканську заграничну політику, особливо в Болгарії. Зате російска печать не відносить ся вже до сєї справи ворожо, як передше. „Новое Время“ ставить такі услівя для приязних відносин: удержане status quo на Балкані, відновлене приязних відносин до нового турецкого правління, заєвнене рівноуправненя всіх народностей і залишене велкого рода вмішуване до свободного розвою Балкану.

КОМПЛЕТНІ СЛЮБНІ ВИПРАВИ

КОВДРИ, МАТЕРАЦИ, ЗЕЛІЗНІ ЛЬЖКА, СІННИКИ, ПОДУШКИ, ПІРЕ, ВОЛОСІНЕ, ВОВНА, ДИВАНИ, ФІРАНКИ, ХІДНИКИ І Т. П.

продає по хайкизших цінах фірма

І. ДРЕКСЛЕР СІННІ

Л Ї В І В, пл. КАПІТУЛЬНА 2, телефон 1121.

Галицький сойм.

Докінчене 72-го засідання з вістіркі 1. лютого 1910 року.

В розправі над петиціями учителів п. Макух вказав на дуже важне положення нар. учительства, бо в дорозі ласки треба добивати ся сего, що повинно бути управильнене законом. Народне учительство працює в тяжких умовах, і руйнує здоровля а за те винагорода недостаточна. Послідна регуляція платні учительської не поправила долі найгірше платним учителям. Учительство з огляду на лихий стан кравчих фінансів, відкладає свої засадничі, але ставить кобечні домаганя: управильнене відносин емеритальни і поправу долі емеритів, підвишку платні вдовицям і сиротам. Що до відносин в чинній учительській службі, учительство домагає ся: 1) знесеня місцево-клясової системи платні, а що найменше IV. класи, до якої зачислено переважне число учительства. Замість того домагає ся учительство признаня платні чотирох послідних ранг державних урядників. 2) Зменшеня літ служби з 40 на 35; 3) управильнення п'ятилітних додатків. Бесідник вніс, щоби ті петиції, яких сойм не узгляднив, відслати до шкільної комісії для повного перегляду, бо нераз тільки стан кравчих фондів впливає на неузгляднене оправданих домагань.

Се внесене і попередні внесене п. Скварка перепали.

Відтак почала ся розправа над звітом аграрної комісії про комасацію селянських ґрунтів.

Пос. др. К. Левицький вказав на велику вагу комасації селянських ґрунтів для піднесеня господарства і збільшеня земельної ренти. Комасацію введено у нас в житя законом кравчим з 1899. р., ухваленим на підставі рамового державного закона з 1882 р. Переведене комасації стрінуо ся у нас з загальним недовірем селянства і з упередженем населеня, а великі заслуги в поборюваню сего недовіря покляло наше Товариство „Просвіта“, видаючи популярні поученя, в яких справу комасації відповідно пояснювано і обговорювано. В наслідок сеї діяльності до комасації стали зголошувати ся насамперед рускі села східної Галичини. Комасація в Галичині переводить ся від 1903. р. За шість літ треба оглянути висліди і критично вказати хиби їх і їх усунути, щоби здорова комасація принесла добрі овочи.

Дотеперішні висліди діяльності місцевої комісії аграрної не вдоволяють, ані краввого виділу, ані соймової комісії аграрної. Комісія соймова вказує, що діяльність аграрна є за повільна і не відповідає дійсній потребі. Повільність була би менше шкодою, як би не те, що комасації у нас переводить ся взагалі некорисно для интересованих громад. Тому, як раз на те повинен сойм звернути увагу, щоби початки комасації не відстрашували селян і не знеохотили загалу до так важної земельної справи. Соймова аграрна комісія мабуть не мала до розпорядимости потрібного материялу, аби провірити і спростувати напрям комасації.

Перші до комасації зголосили ся Хишевичі, громада рудецкого повіта. Комасація розпочала ся там в 1905. році, а не передено її до кінця 1909. року.

Причиною проволочки подає комісія незгідність ґрунтових книг з дійсним станом посіданя, внесено 111 рекурсив, через що перший плян треба було перероблювати, і се забрало багато часу. Так комасація до нині не покінчена. Головним, підставним блудом і причиною такого стану річи є передовсім брак уквалфікованих оцінителів ґрунтів. Місцеві селяни дуже на те жалують ся, до оцінка тамошних оцінителів кривдила одних на користь других. Добра оцінка є дуже важна, бо від неї зависить дальша судьба цілої комасації. В Хишевичах сей блуд коштував два роки даремної праці і силу змарнованого гроша. Другою хибою комасації в Хишевичах були часті зміни комасаційних технічних сил, а та безнастанна зміна людей впливала на справу некорисно. Новий комісар п. Каспери розпочав з громадянами політичні спори. Коли селяни заявили, що по польски не розуміють і жадали руского урядованя, то п. Каспери

полагодив з ними сираву так, що перестав відбувати наради виділу учасників і сам полагоджував самовільно всі справи, не питаючись виділу учасників.

Віддане ґрунтів переведено несправедливо: одні одержали за багато, другі за мало. Крім того марнує ся гроші з підручного фонду. Навіть в звіті краввого виділу є замітка, в котрій говорить ся, що п. к. місцевий комісар аграрний не предложив рахунків з сих видатків. Однак мимо сеї замітки дивне є, що соймова комісія сильніше сеї справи не зазначила. Загалом треба сумнівати ся, чи добре воно є, що ціла акція поділена між правительством і кр. виділ, бо тепер край дає гроші, а не має належного впливу на діяльність аграрної комісії. Ще гірше вийшла на комасації громада Люблинець новий, п. Чешавів. Вже шестий рік минає а ще не прийшло до провізоричного відданя скомасованих ґрунтів. Що зробив перший комісар п. Повець і інспектор п. Єлінек, се уневажнив слідуєчий комісар аграрний і інспектор технічний Крудин і все розпочало ся на ново. В 1908 році не віддано еквівалентів, тимчасом настала вчасна зима і село попало в розпуку, бо не посіяно ні одного зерна. Внесено тут інтерпеляцію, господарі з слезами в очах жалували ся перед п. маршалком і намісником, обіцяно їм, що в 1909. році віддане полагодить ся, але в р. 1909. приїхала знов комісія і перекопала ся, що пляни комасації недокладні і вимагають змін, а тимсамим до сего часу стоїть ціла справа неологоджена. В тих плянах були яскраві приміри, як комасацію переводить ся. Є там просторонь неужитку-багна, що належить до кількнайцять господарів. Се багно мало дістати ся в участі двом господарям в заміну за їх добрі ґрунти, а коли один з них наробив крику, то комісар засудив его на 50 К гривни за нетактовне поведене. Тепер до Люблинця довідують ся люди з сусідних сіл і сьміючись кажуть: „Ось вам комасація!“ Село доведено до розпуки. В селі Скнилівок коло Львова, комасація пішла зглядно добре, бо під управою інспектора технічного п. Сліпка, що приїхав на місце, відразу пороблено пляни а всі функціонарі одержали докладні вказівки, як мають провадити комасацію. Вони не відривали ся від праці, поки її не покінчили. Але в сусіднім селі Скниліві при комасації не було одноцільного пляну ані справедливої оцінки ґрунтів. Один властитель добрих ґрунтів одержав такий наділ, що з комасації вийшов жебраком. Іншому, що мав ґрунти сполучені, розділено їх так, що з комасації властиво зробила ся парцеляція. В селі Вишатичах к. Перемишля веде ся комасація також від р. 1903. а задля браку сил не виготовлено ще плянів комасаційних.

Помножене етату сил технічних вплине корисно на прискорене справи, але найважніше щоби добре роблено комасацію а до сего потреба комісарів відповідно квалфікованих а не звичайних виборчих комісарів.

Ціноване ґрунтів повинно бути докладне і совісне. Технічні сили повинні бути випробовані і сталі, щоби мали певність, що не є залежні від примхи комісара або технічного інспектора. Робота комасаційна повинна бути стала і обдуманна.

Рускі послі намовляли громади до комасації для піднесеня добробиту, отже тяжить на них одвічальність перед народом, який мав би до них жалє, що намовляли его до недоброї роботи. (Оплески).

Пос. Васунґ вказав на се, що комасація яко нова у нас річ йде поволи, але не робить ся в тій справі сего, що треба би робити. За ті гроші, які у нас видано на комасацію, можна було купити комасовані ґрунти, а що найменше поправити їх. До скомасованих сіл повинна вихати комісія, зложена з правника, інженера і рільника і на місци провірити дотеперішні роботи, та зложити звіт краввому виділові, щоби виробив зміни закона комасаційного і технічний спосіб комасацій.

Пос. Думка зазначив добрі сторони комасації, але теперішні комасації ведені коштовно. Треба переводити комасацію правильно, щоби она не відстрашувала. Треба устно і письменно гадку комасації між народом ширити і комасацію переводити добровільно. В однім селі селяне добровільно скомасували вже до 800 моргів поля.

Член кр. виділу п. Пілят виводи пос. Лецького назвав односторонними, бо хоч зміна у правителів є для справи некорисна, то мусіло се стати ся, коли даний комісар сам хотів дістати ся на иншу посаду, а інспектор уживав до помірів інструментів, уживаних в лісах. П. Пілят признав оправданим заміт що до оцінителів, яких недостає. Що до провізоричного відданя посіданя, то оно має основу, бо без него той, що має ґрунт віддати аж по полагоді всіх формальностей, не робить в ґрунті ніяких вкладів і віддає его необробленим. Навіть в міністерияльнім начерку зміни комас. закона про провізоричне віддане є широко примінене. Заміти п. Левицького кр. виділ розважить і буде старати ся лихови зарадити.

Що до замітів п. Васунґа, то дотеперішні досвіді вистарчають і нова комісія для розсліду хиб комасації є злишна.

П. Кендзьор закидає комісії аграрній, що трьох урядників, виобразованих свого часу в комасаційних справах за границею приділила до дирекції фонду пропінацийного і від сеї хвилі ціла комасація іде по пьяному (Веселість). Після закона всіми операціями кермує аграрний комісар. Перший комісар, лісничий з Чехії п. Єлінек взяв се дословно і визначував інженерам, що мають робити, а до того казав їм уживати невідповідних приладів. Прийшли непорозуміня, а їх конець був такий, що двох ліпших урядників віддалено. Було би для комасації корисне завести другу аграрну комісію і другого інспектора, щоби між обом викликати навзаводи.

Прав. комісар радн. Гродзіцький спростував висказ п. Кендзьора, що агенди аграрної комісії приділено Дирекції пропінаций. Приділено вправді комасаційні справи п. Брікнерови, директорови пропінацийного бюра, але лише для того, бо він має багато вільного часу.

Наостанку п. Т. Старух зазначив, що комасація в Галичині здавала ся заповідати добрі висліди. Але ми недовіряли єї переведеню, бо кожда ваша робота, хочби в теорії найкраща, в практиці виходила на шкоду краю. Як би комасацію ведено добре і справедливо, то принесла би она великий пожиток, але: Хто хоче другого вчити, мусить сам щось знати. Чули ми, що нехай лише люди вишколять ся, то все піде добре. Нехай би вже й так було, але чи до того будуть коли єї вишколені люди? П. Кендзьор каже, що кр. виділ постарав ся о відповідне образоване трох урядників. Річ заповідала ся добре, але щож? Тих людей образованих в комасації, взяли до пропінаций!

Треба освідомити нарід про значіне комасанія, приготувати відповідні сили і доперва тоді брати ся до так важної справи. А то лише дати собі спокій з цілою комасацією і лишити її добровільним заходам самих селян. (Оплески).

По промові звітника п. Сенковського прийто резолюцію п. Васунґа і на тім засідане покінчено.

Слідуєче засідане в четвер о годині 10 ій рано.

Просимо вігхобити переглату.

Новинки.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Тимотея ап.; римо-кат.: Вероніки. — В суботу: руско-кат.: Климентія анкирського; римо-кат.: Агафії м.

— Аматорске представлене. Члени Читальні „Просвіти“ личаківського передмістя відиграли вчора в салі „Сокола“ „Украдене щастє“ Франка Як на початкуючих аматорів штука вийшла добре, бо ролі виучено на память. Салю виповнили по береги Русини з того самого передмістя.

— „Совіщанія“ москвичів. В домі Ставропіїї відбула ся вчора довірочна нарада мужів довіря сторонництва п. Короля і о. Давидяка в справі зближеня обох відтінків москвичів, себто сторонників „Галичанина“ і „Прикарпатської Руси“. Головно ходило о залагоджене звісної справи о. Давидяка з д-ром Дудикевичом, щоби не виволікати „сделок“ сего послідного перед судом. Діло се однак зайшло вже так далеко і прийняло такі розміри, що затушувати не дасть ся.

— Загадочне самоубийство. В домі о. Хомина в Шульганівці, чортківського повіта, був домовим інструктором Стефан Луговий, студент П. р. прав. Дня 12. січня вийшов околo 4. год. по полудни в часі великої сніговихи з дому. Коли вечером помічено его неприємність, стали за аим глядіти і тоді стверджено, що в комнаті не стало на своїм місці револьвера. На другий день зателеграфовано до его родини. між иншими й до брата, пароха в Б., але наспіла відповідь, що там его нема. Переглянено его куфер і папери, але не знайдено нічого, що вказувало би на его постанову. Був загальний здогад, що тут зайшло самоубийство, лиш брат его, о. В. Л., котрий приїхав до Шульганівки, не хотів в се вірити, знаючи Стефана хлопцем розумним і веселим. Повідомлена жандармерія розпочала глядани за пропавшим. Зігнала майже ціле село, устанила людей в довгий ряд і так всі рушили фронтовою лінією в поле. За якої пів години побачено коло цвинтаря в ярі чобіт, що виставав зі снігу, а в слід за тим знайдено скостеніле та замерзле тіло нещасного молодця. Лежав в снігу в простріленою головою, держачи в руці маленький револьвер. Тіло перенесено до поблизкої дзвіниці, а на другий день похоронено. Що було причиною самоубийства, ніхто не годе вгадати. Покійний був до послідної хвилі веселий і нічим не зраджував свого наміру.

— Вовки жили колись в цілій Европі. Нині в в західних краях винищено їх майже до тла, так що остали лише в Піренеях і Ардеах. Зате ціла східна Европа аж кишить від вовків-сіроманців, а найбільше їх в Росії і в наших Карпатах. Літом вовк живе одинцем, а зимою згодований збирає ся в громади і стає небезпечний. Як доносять з Делятина, в тамошних сторавах появили ся вовки в значній кількості. Сими днями над раном впало стадо вовків на обійсте побережника Гонта, котре знаходиться зараз за містом під лісом. Гонта учувши, що пес зачав страшно вити, вибіг чимскорше на двір і побачив стадо вовків. Вернув до хати по рушницю, але вже було за різно. Вовки роздерли пса і забрали до ліса. Лісничий Хорж наставив зеліза на вовки і на одно таке зелізо зловив ся вовк незвичайної величини. Вовк побачивши п Хоржа, готов був навіть з зелізом кинути ся на него, але п. Хорж за другим вистрілом убив убив его на місці. Звір важив 32 клр. а п. Хорж дав его випхати.

— Нещаслива пригода. З Радимна пишуть нам: Дня 1. лютого о 6. год. вечером йшли два ученики гімназії в Ярославі залізничним шляхом з Острова до Радимна, один з них називав ся Сяра, уч. VII кл., а другий его шкільний товариш, син бльокового зі стації Остріє. Саме тоді перейздили два поїзди в противних напрямках. Хлопці побачили вперед тягаровий поїзд і уступили ся на другий шлях залізничі, не замітивши поїзду особового з заду них. За хвилину обох хлопців розвалили колеса льокомотиви на кусні. Вина очевидно по стороні убитих.

— Наслідник Марченка. Köln. Ztg доносить з Петербурга, що скомпромітований шпигунством полковник Марченко буде перенесений яко російський аташе до Царгорода, а тамошний аташе полк. Гольштайн приїде до Відня.

— Поліція на балю. На онодішнім балю в Триесті уладженім на дохід італійского тов ашкільного, поліція зажадала, щоби один з гостей скинув народну ленту. Гість відмовив, а коли комісар поліції повторив свою заборону, інші гості накиннули ся на комісара так, що він в обороні власній виняв шпаду і загрозив розв'язаннем балю. Балевий комітет вдоволив его жаданю.

— Гроза війни. Вісти з Туреччини є грізні. Порта зарядила воєнні приготования і заборонила часописам подавати про се вісти. Вправді з балканського півострова що року з весною віе воєнний дух, але тепер кретьиска справа може справді принести війну.

— Поетичний кутик.

Без тебе бути, чи з тобою —
 Мені тепер усе одно:
 Гора не сходить ся з горою,
 І ми не сходились давно.
 Чужі мв. Чуєш? Ні бажання,
 Ні звук пісень не зблизить нас;
 Пройшло щасливеє кохання,
 Боги сховались на Парнас —
 І там пісні свої співають,
 Сьміють ся, дивлячись на мв,
 Глузують з тих, що розбивають,
 Як ми з тобою, свій кумир!

Київ, 1909 р. *Олена Журлива.*

Посмертні оповідки.

— Лев Стафиняк, студент медицини, упокоїв ся дня 31. січня у Відні в шпиталі в 23. р. життя. В. в. п.!

Наука, штука і література.

— Про Галичину та життя галицьких Українців. З малюнками. Написав Василь Доманицкий. У Києві, 1909. Стор. 80, 16-ки. Ціна 12 коп. — Ся книжка ввійшла яко 33 ч. видавництва київської „Просвіти“. Автор подає в ній відомости про галицьку Україну, про наші звичаї, історію, письменництво, придбани на всіх областях нашого житя, а пише так приступно, щоби кожний читач, що зовсім Галичини не знає і ніколи про неї не чув міг все зрозуміти. Книжочка надає ся добре також для наших селян, тому повинна найти ся по читальняних бібліотеках.

Телеграми

в дня 3. лютого.

Атени. Сесія палати послів буде замкнена, почім палата збере ся дня 14. с. м. на надзвичайну сесію.

Новий Йорк. В копальні Прімеро наступив вибух газів і усунене землі. Поверх 100 робітників згинуло.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові

від 24. до 31. січня 1910:

	за 50 клг.
Пшениця	13.30—13.60 К
Жито	9.25—9.45 К
Ячмінь броварнявий	7.25—8.00 К
Ячмінь на пашу	7.00—7.30 К
Овес	7.30—7.50 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Просо	0.00—0.00 К
Горох до вареня	10.75—13.00 К
Горох на пашу	8.50—9.50 К
Бобик	6.95—7.15 К
Ковюшина червона	70.00—82.00 К
Ковюшина біла	76.00—88.00 К
Ковюшина шведска	75.00—85.00 К
Тимотка	28.00—30.00 К
Ріпак зимовий	13.15—13.55 К
Насіне кон.пл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	00.00—80.00 К
Хміль новий	205.00—225.0 К

МОЛОКО

У ФЛЯШКАХ ПРОДАЄ В СКЛЕПАХ і ДОСТАВЛЯЄ до ПОМЕШКАНЯ

ПЕРЕВОРСКА МОЛОЧАРНЯ

У ЛЬВОВІ —

ул. ПИША 25,
 ул. СЛОВАЦКОГО 8,
 ул. СЕНКЕВИЧА 3,
 пл. СМОЛЬКИ 5,
 ул. ЛИЧАКІВСКА 1б,
 пл. АКАДЕМІЧНА 1.

ТЕЛЕФОН 835.

111 (2—4)

ПЕРЕВИСНІ ЛІСТВИ

в погрудем Івана Мазепи можна набувати в адміні-страції „Руслана“, в „Сокільськім Базарі“ або в книгарні Тов-а ім. Шевченка у Львові. Прямір-ник 6 с.

ПЕТРО ІВАН СЕНЮТА

артист-маляр,

одинокий руский концес. декоратор церков, і нач. директор Тов а для розв. рускої штуки у Львові, приймає всякі замовленя входячі в обсяг прикрашування церков.

Львів, ул. Льва Саніги 85. I. п.

112(12—20)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туюк і паперців з першої галицько-руської фабрики Евгена Білінського в Збарзжі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурса тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по свячениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon
 zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes.

Durch **B. Herder Verlag, Wien I.**

Wollzeile 33 zu beziehen.

Бюро учительске і службове

Марії Немчиновскої, Львів, площа Академічна 3.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична аналіза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 10 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролівя). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руський. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzweczica a історичні висновки Дра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідка, замітки і матеріяли до історії України-Руси. I. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-руського народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej poł. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodzimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів. Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

Товариство взаімного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаімних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Владики приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Владики щадничі К 2,848.890—

Удїли членські К 262.994—

Позички уділені К 3,396.002—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.